

Viorica Răduță - Un calcan pe Lipscani

©2021 Casa de pariuri literare
www.cdpl.ro | editura@cdpl.ro
Seria Proză | Colecția Roman

editor: un cristian
producție: Tudor Bogdan Alexandru
concepție copertă: Paul Burcia
redactor de carte: Maria Petricu

© Viorica Răduță pentru fotografiile din interior

typeface Minion Pro, designer Robert Slimbach,
Adobe Systems Incorporated
tipărit la Metropolis, Oradea

0 9 8 7 6 5 4 3 2 1

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
RĂDUȚĂ, VIORICA

Un calcan pe Lipscani / Viorica Răduță. - București:
Casa de pariuri literare, 2021
ISBN 978-606-990-174-8

821.135.1

Viorica Răduță

Un calcan pe Lipscani

- roman -

casa de pariuri literare

Cuprins

I. Locul, hramul și lumea

Mirosul cât viața. Mucavaua	7
De la Seciu la hramul <i>Ploescilor</i> . <i>O Republică</i>	21
Un pic de Apocalipsă. Înainte de Administrativ a fost Școala 28 . . .	38
De pe calcan, <i>via hidrapulper</i> , scurtă istorie a locului	53
Rampa, transcrisă, îmbunătățită și adusă la zi de zețarul Eftime; altă scriitură	61
Nichita Stănescu, Boerescul și un spirit de franceză.	72
Preziceri, meditații, subsol, vremuri vechi în vremuri noi	92
Schiță de zi.	100
Pe urmele zețarului Eftime	107
Din istoria lui Zagoriț adunate...	118
Din nou pe urmele Republicii, ziua și noaptea	129
Ploieștii, în timpul și după țarul Alexandru al II-lea	139
Malurile Dâmbului în cimitirele din Ploiești.	154
Moartea, câtă mai există, și o scrisoare	160
Turul orașului, amânat	173

sergentului care rămăsese cu drugul în aer fiindcă Tomozei își scosese pălăria să-i salute. O clipă s-a gândit că i-a recunoscut. Ce mama dracului! Poc, s-a auzit în lumina cam difuză și panta s-a răsucit spre vârș, tractorul încă nu apăruse. Volga a pornit și urma ei s-a dus de la persoana lui Tomozei care era cadavru, lăsând o dâră ca o lumânare. Tot era la capul mortului. În fine, tractoristul a apărut, dar Tomozei parcă dispăruse dacă nu l-a văzut, jur, tovarășe milițian, decât atunci când ieram la capu' lui. Sau peste el, i-ar fi șoptit procurorul din lumina becului de suta de wați. Așa e, aveți dreptate, a repetat frica din tractorist deși i se spusese că e doar pionul, nu calul.

Notă. Doctorul a lăsat observații și în afara materialului, dar a scris că după cele două hematoame Tomozei a căzut pe caldarâm în urma lovirii la cap cu un obiect neted, cilindric, fără vreo muchie. Lovirea se repeta. Jos. Dacă tractorul trecea peste craniu, zdrobirea ar fi fost completă. Se subliniază un lucru înfiorător, asta îmi mai trebuia acum, că moartea a intrat în Tomozei în 2-3 minute. La așa ceva poți să fii străin și tot vezi panta cu tractorul cum se apropie (Care, voia să întrebe Ileana). Atunci, tractoristul mută cadavru și înjură că s-a împiedicat pintenul de mort. Fu-tu-i anafura mării lui de-ngânfat care m-a-njurat mereu! Era cadavru când l-am lovit, tov judecător! Nu sunt vinovat.

Acum, în loc de concluzii, nu cred să apuc ziua de mâine, aș vrea să fiu îngropat în Scăeni, să văd sapele de la sonde cum merg din mormânt și să mă uit la Statuia Libertății de acolo dacă e bariera în apropiere. Să citesc în sfârșit ce scrie pe soclu.

Ileana se gândea că nici înmormântarea lui Eftime nu a apucat-o. Timpul nu e cel care crezi tu că ar fi, își zice. Și *Manechinul* umbla cu pustiul la fereastră. Adormise?

Într-o clipă calcanul *Primăriei noi*, în picioare lângă Palatul Administrativ în construcție, a luat-o pe Lipsani, ca și cum Ploieștii vechi plecau. Și doar era un trup în care fusese atârnat ceasul de la Hale! Măcar gândul e tot acasă, își spune.

Partea a II-a. Portrete mișcate în ramă

În ochiul urgiei	179
Respect pentru oameni și cărți	
Acvariul de afară înăuntru	185
De pe harta lui Eftime, figura în albastru	192
Cum doare creierul.	203
De la Bel Ami la Mimi și Obor	207
Ileana începe turul orașului când apare o moarte	221
Olimpiada și astmul	229
Timpul care trece și timpul care nu mai trece	235
Muzeograf cu chipul agățat între lumi.	259
Cadavrul în persoana lui Tomozei, sâmbăta și Manechinul.	264
<i>Obiectiv, loc și timp. Tomozei, 1 Mai, sâmbătă 11 decembrie 1965. .267</i>	

I. Locul, hramul și lumea

Mirosul cât viața. Mucavaua

Să trăiești cu maculatura în jur, asta îi depășea puterile Ilenei Bârsan. Dar tot orașul Boldești Scăeni respira astfel, și în vise. Deșeurilor de hârtie se revărsau de pe rampa de la mucava cu o somnolență continuă. Hârtia o lua peste câmp, intra, odată cu fețele cărpoțite, în geamul neted de la poarta Fabricii de Geamuri și de aici, ca și cum sticla nici n-ar fi fost, pe drumuri, în case, pe calea ferată, peste tot. Curând, mirosul de petrol și mucava a intrat în ploile de toamnă, tot ca într-o sticlă. De fapt, cele două fabrici, Mucavaua și Geamurile, erau despărțite de lanuri de porumb, vara, și de pământ înghețat, iarna. O linie ferată pentru Mucava a fost construită mai târziu, când în gară nu mai încăpeau vagoanele cu maculatură. Cu spatele la Teodor Diamant, privirile navetiștilor se întindeau care spre Măgurele, care spre Blejoi. Intra apa și în pustiul lor de gând. După '89 au urmat, însă, mulți ani de secetă și nisipul avea să cuprindă liniile ferate din fața Statuiei. Cu mult înainte, însă, era greu să descarci la Scăeni, apoi să cari cu mașinile până la poarta I a Mucavalei. În plus, acolo, pe drumul Ploiești – Văleni se aglomerase. Apoi trebuia să aștepti și la înregistrare sau la cântar, unde staționau și camioanele venite pe șosea.

În sticla înșirată pe drumuri și pe dealurile cu sonde sau înălțimi de privit, până și Ploieștii, totul te orbea. Asta Ileana Bârsan avea să vadă după primele nopți de nesomn. Plouase continuu și geamul de la cameră se aburise. Când a ieșit din bloc un abur de oglindă era tot locul. Și omul. Dealul spre Seciu plutea în aer cu sapele de la sonde ridicate. O statueta femeie-vulpe se ascunsese în rochie. Nici șoferul, care mai trecea de la Bucov spre Scăeni peste culme, nu știa că străbate mijlocul unui sit deși casa Tomuleștii se dărâma. Așa, locul La Pompieri fusese tăiat și privirea se împotmolea de sus în satul Gâlmeanca. Pe vremea mucavalei aerul s-a izbit dincolo de biserica Scăeni în statuia cu vultur, sub paza soldatului. Fața Adormirii Maicii Domnului se uita și ea. Atunci, însă, strălucirea s-a retras de pe crucea din vârf în mirosul de hârtie umedă, pe Strada Primăverii. Un copac se înclinase peste asfalt să vadă cum se îndreaptă biserica. Umbrele soarelui din jurul monumentului umblau ca șobolanii prin maculatură. Vulturul s-a întors la locul lui de pe soclu după ce a zărit crucea veche cu timpul în ea, dar la

cimitir. Vedeă mormintele trecând drumul spre sonde. Pe Calea Unirii, între Scăeni și Boldești, câțiva copaci și câmpul cu smocuri de iarbă și bălți se mișcau în scrâșnetul cu miros de petrol. Mirosul se îngroșase. Era ca smoala. Poate și din cauza străzii care ținea cele două locuri într-unul singur.

Totuși, înainteă gării din Scăeni se uita la tine Teodor Diamant, cu izul Societății de demult în basorelieful din spate. Îl îngreuia. Acolo fuseseră câțiva dintre fiii lui Dumnezeu, nu ai Satanei, cum spunea Tomuleasca de la Mucava. Așa îi adunase în timpul falansterului studentu'. Mi-a spus soacră-mea. Cică mulți au zis că trăiau de azi pe mâine în colonie, că erau toate mâinile hulpave asupra lor. Și câțiva călugări de s-au judecat cu boieru' care a dat moșia pentru societate. Ca pentru blestem, chiar în fustele pirandei lui Baiazidu. Țiganu' se crezuse liber. Bulibașă fusese el și acuma ce-a ajuns? Că le-a dat cu sapa în cap, Mărite. Când au făcut jalbă la divan, așa s-au plâns. Am făcut răni de la sapă și târnăcop, Măria Ta, nici acatistele nu ne mai ajută că nu e mânăstire de maici acoloșă. Ei, doar nu s'tem la 1692, pe vremea Brâncoveanului, să ia moșia Scăeni! Că pogonu' de vie i s-a dat de voe lu' Diamant de boeru' al nou Bălăceanu, Au de vei vrea, i-a zis, faci societatea aia a ta pe moșie, că mai sunt și brazii rămași din vechea pădure, și via. Da' brazii îi aminteau lu' Diamant de profesor, Furieru'. Și l-a adus până aci, la conferințe, să nască un popor nou, zice. În grupe de 7-9 persoane au intrat în societatea asta cu trâmbițe, o cobză și un acordeon, aduse tot de ei de la sațră. Că fiecare după aptitudini și dreptu' la muncă asigurat, le tot zicea Diamant la înscriere. Necazul a venit mai târziu când mulți au spus că falansterul e chiar pe Drumu' Sării și nu se poate. Că societatea e mai mult din țigani și nu. Nu erau liberi cum s-a declarat. Că în colonie mâncau laolaltă, erau dormitoare comune, asta e. Și visele. Și mesele. Că aici avem altă lege, orele erau egale, cică 8 de muncă, 8 de studiu, 8 de odihnă. Și religia era comună. Cu o cruce spre apus, chiar la capu' mortului. Măcar să fi fost de argint, ar fi spus bulibașă Bajazid. El apucase să se joace, copil, și în podul bisericii Bălăceanului. În curte era crucea de au mutat-o și a crăpat, zicea. Păcătoșii, au pus plomba peste inscripție. Ce, io știam să citesc? Nici nu aveai cum, i-a spus Diamant, că era în slavonă. Aoleo, boerule, da' ce-i aia? Lasă, aici suntem egali. Și Bajazid și-a zis că locul e unu de sub cruce, sfânt. Așa da, Mărite, da' io am auzit că ar fi fost morminte dedesubt. Hai, lasă vorbele și la muncă! Mormintele, ar fi vrut să adauge bulibașă, asudat tot de câtă libertate avea, mormintele era groapă comună, mi-a spus

tăicuțu' că ciurma lu' Caragea e-n ea, să mor io! D-aia e frig în colonie și ne-am săturat, am șubrezit și pă dinăuntru și pă dinafară. Și drumurile sunt lungi, și contractu' ie, limba aia franțozească ne omoară că în ăst chip e gura 'mnealui cu armetica, iconomia, agricultura de o 'nvățăm, da' mai abitir enteresu' ie munca și iar munca. Dumnealui ne spunea atâtea, că de bunăvoie, că cu voia stăpânirii, ne făgăduia una alta, să ne dea bani și să facem împreună asudare pe metri pătrați de vie, vite și păduri, iară de nu va fi ăsta paradis, care a fostără o lună, da' după aia n-a mai fost decât suspin. Din veacu' de aur a rămas un sfert de pâine, și aia neagră, din franțozească începători doar limba noastră strămoșească, din armetică, 8 ore de muncă la brazde, din una slobozenie și să fim egali, paturile suprapuse și îngrămădeala pe metru pătrat, mai ceva decât în Flămânzi. Făgăduia raiu', am făcut iadu' aicea, zău, boerule, care astea toate is adevărate, să mor dacă nu am vrut să ne facem și noi oameni, da' în loc de lecții, muncă. Nici nu l-am văzut pe 'mnealui Teodor Diamant decât de câteva ori. Noi nu am mai pomenit 8 ceasuri de muncă și iar curăță pădurea, sapă via, plivește roșile, scoate buturugile, sapă puțuri de apă. Ca în arest, nu altceva. Și cu sila ne puneă în loc de hrană vorbe multe și ne-am unit în mintea noastră dacă ne puneă cu de-a sila să lucrăm pentru mâncare. Că ce nărav e să stai toată ziulica, a zis la adunare, iară noi am văzut că în colonie vacș egalitate. Săraci am intrat, săraci ne ducem, da' mai târziu că și asta a fost greu, trebuia să vezi de boi, vaci, capre, care și ele sunt de la noi, cu ele am venit în veacu' de aur și fără ele plecăm că le-am mâncat, păcătoșii de noi! Era mai mult o ticăloșie, Doamne iartă-mă, unii zic că ziua și noaptea nu, nu umblam dezbrăcați, orfani, că făceam și pază câteva ore în somn sau trezie cum venea rându' la fiecare. Făceam ce n-am mai făcut, desculți și dezbrăcați, pe ger, uite așa era aicea regula că noi țiganii nu eram obișnuiți cu raiu' așa, în zdrențe și ploaie. Noi cu tarafu' câștigam ceva da' nu în locu' cel de slobozenie un' am venit cu contracturile și năravurile noastre, de, eram din cele patru zări, Înălțimile Voastre, noi am dat banii toți la mâna dumnealui că ne prisosesc cică în fața sentimentelor pe care Dumnezeu Bunu' i le-a dat ca un nobil ce ie dumnealui. Numai că bunăteata s-a dus repede și a început frecușurile și munca, și caraula și nemăncarea. Supuși am fost mai dihai decât la noi acasă. Io Costache Bajazid nu mai am ce zice decât doar că Domnu' să ne facă dreptate. Și vă spui, zice Tomuleasca cu glas ridicat, Domnitoru' a cerut la Scăeni cercetare după jalba primită și colonia a fost închisă. Costache acordeonistu' că mulți nu voia, zice, să plece, că nu avea unde

și procesele și sechestru' era toate pe hârtie, nu le ține lor de cald, asta ie colonia de am aflat că nu, nu a fost judecat Diamant dacă noi spunem una și adevăru' ie alta, așa o fi, da' armata ce-a căutat de ne-a scos din rai? Bine măcar că am învățat să scriu! Și nici mormântu' Bălăceanului, care i-a dat pământ lu' Diamant să facă societate în țara de o cheamă Scăeni, asta neamu' mieu nu știe, jur pe mama mea de m-a făcut! A fost sclavie, asta a fost. Că și somnu' era pe marginea patului de eream doi, că ne-a batjocorit și în somn. N-a fost exploatare, îmi tot zice fii-mea, n-a fost, taică. Da, zic, că tu dormeai. Io, cică, m-am descurcată, Îhî, sub scări, zic. Și ce, decât acasă, pe paie? Și nespălată un an! Ia-n te uită pe cine am crescut io la sân? Pe mine, că te apucau să râzi de noi ca de șoareci și să cânti la clape și să mă bagi în dulap că eram prea mică, să nu vază curvele de le aduceai. I-auzi, fâ! Oi fi vrut niscai duș, Păi, da, că aici ie unu, Unu pentru toată colonia, fată proastă ce iești, Așa m-ai făcut matale, da' io și Găbiță nu mai vrem să fim cum spui. Da, că o țineți tot într-o petrecere. După muncă avem și noi drepturi, nu? La lecții, că așa zice Diamantu'. Și acolo, ce, nu ie bine să citești și să scrii? Daa? Dăcât jăgoși cum eream, taică! Aoleo, vă place sclavia, ce s'mai zic, treaba voastră, o s'mâncăți în ploae ca ciumeții. Și vă spui, așa a fost că s-a stricat coșmelia și nu mai aveam de niciunele și nici unde sta, futu-vă-n gură cu socialismu' lu' Diamant cu tot!

Mucavaua vine până în curți și în case, avea să constate Ileana. Când se termina programul, colega de la Personal Hai să scurtăm drumu' pe la poarta II. Tomuleasca avea ochii ieșiți în afară. Ea că de la diabet. Dar Ileana: De la baloți. Adevărat, din maculatura descărcată pe rampă putreziciunea se răspândea în aer. Fața femeii trebuie că se umfla ca hârtia, cu zile de ploaie înăuntru. Revărsat peste câmp, mirosul se oglindea, apoi, în stivele netede ca oglinda de la Geamuri ca să o ia peste Scăeni cu abur cu tot. Plouă și în oglinzi, a scris reclamantul de zi la Miliție, pe holul cu o masă și un pix, special pentru el. Se oprise din scris pentru că mirosul trecea peste linie odată cu trenul de 12:00 spre Blejoi. S-a făcut de masă, hai că reviu, don major!

Și când ploaia înceta mucavaua plutea în bălțile de pe drumeag și din spatele blocurilor. Avea să sape și cimitirul, și dealurile. La colțul Primăverii, în curba spre Boldești, mai multe cruci s-au mișcat din loc, iar prima sondă și-a ținut șarpele în sus. Și Ileana, respirația. Numai că, de data asta, trecuse de barieră, cu o lovitură pe creștet. Se uita în urmă, la femeia agățată în locul dintre țambre. Toți știau că în noaptea

fostei bibliotecare se vorbește continuu: Ca să nu uite, don major. Ce să uite, stafie? Cărțile, că-s interzise; spune bețivanul de Drăgan. Nu mai spune! Io vă spui și degeaba, dușmanu' e printre țambre. Și de-aia n-ai spălat azi vărsatu' de pe scări? Îl spăl când viu, don major. Da' zoile? Nu-s ale mele, don major, vin de la Mucava. Nu de la ferma de pui? Tot se fură, ca și porumbul, cu buzunarele. Și de acolo, da' cu mașina aia verde. Nu te băga, omule, în corespondența secretă! Așa-i, nu mai zic nimica.

Bariera a stat pe creștetul Ilenei, și cu privirea mamei dintre țambre, ani buni. Doar ochii rămăseseră din spânzurata în gard. Reclamantul zice că: Să-l dărâme odată, don major, io vă zic, ne ține și pe noi de gard. Scrie, bolândule, scrie tot pe coală! În cele din urmă, și privirea și durerea din creștet s-au făcut nevăzute pe calea ferată, peste podul Teleajenului. Ileana era în tren, spre Ploiești Nord, se uita la apă că o ia îndărăt, ce naiba! Mai e și învățată, se uită așa moartă după fi-su ei din America. A plecat, don major, cu o carte poștală în căpтуșeala hainei. Pentru soție, să vină și ea.

Și, dacă într-o zi trecea ca adormită de țambre, Miliție și gară spre Mucava, a doua zi era la fel. Cu Geamurile în spate, capătul drumului părea fără capăt. Ileana se gândea că asta nu mai e realitate. Cum nici casele din Colonie nu erau. Case roșcate, cu porți șubrede și curți mici. Mașini Dacia sub umbrar. De aici se scurta spre șosea. Nu e trotuar, se merge greu pe margine, mașinile își freacă umbrele de somnambulii care intră sau ies de la Mucava, cu mâinile ca în smoală. O simțeau și în gât. Miroase a lampă afumată, ce naiba, ziceau cu servietele pline de suluri de hârtie igienică. Stai într-un singur vis și ziua și noaptea, Ileană! Și Ileana s-a dus la Inspectoratul Școlar pentru un post de profesor. I-a răspuns din biblioraft gura uscată de la primul etaj, Nu se fac titularizări, numai suplینiri! În fiecare an? Dumneata vii din cosmos?

De la un timp, Scăeniul, cu blocuri și pădure și sonde și cimitir și Diamant și case înălțate pe deal și sticlărie manuală și calupuri de oglinzi enorme, se rotea în hidrapulper-ul de la Mucava cu celălalt miros, de petrol, înăuntru. Asta și pentru că visele mestecau pasta din hârtie și apă, învățată de ploile vărsate peste sonde și mormane de maculatură. Ileana se trezea tot într-o transpirație. I se părea că primește și reflexele din geam ca pe o greutate. Voia să iasă din locul unei indiferențe care mirosea de două ori și nu mai ieșea din somn. Atunci auzea tu-sea urcând de la parter până la patru. Când se întorcea, cădea în gura subsolului din care începe și bătrâna că nu mai poate tuși, i s-a spart

cheptu' ei de muncitoare calificată la Geamuri. Că s-a dus draculii și cocu' de femeie frumoasă, nu mai vine nici meșteru' la ea de nouă luni. Miroase, cică, aicea la tine, da' ce, tânără eram bună? Draga mea, zicea, fă-mi o cafea! Vrăbiuța mea! Acuma ce să fac toată ziua, să stau în fereastră? E pe partea cu stuf, și ziua ține prea mult, și asistenta că îmi pune o perfuzie, da' eu nu stau cu furtunu' în braț, zic, poate îți mai revii, tanti Aglăiță, zice, De unde, din morți? Și Aglăița a mai durat în alte și alte furtunuri până i s-a dat un pat la Spitalul Boldescu de lângă Gara de Nord din Ploiești. Dar și acolo a sosit mirosul cunoscut. Cu băiatu' și revistele lui de pe rampă. Pentru doctor, i-a zis. Îmi cer ăștia, mamă, că scrie în expres de noi. I-auzi, ajunge hidrapulperu' și peste hotare, e dracu gol. Cu gândaci cu tot, ar fi vrut să spună, dar i-a năvălit pe creștet o moliciune și a tăcut. Băiatul nu știa dacă s-o ierte, nici măcar nu se însoară cu dumneata, mamă, Are familie, băiete, nu poate să lase copiii singuri, Da' matale cum ne-ai lăsat, Voi erați mari, vă descurcați, Aha! Acuma, să stea cu ea, doar e maică-mea. Și Aglăița a început să îl vadă altfel din cearcănele cât fața. Și a venit o coafeză și a scos foarfecele și a început să taie pe parcele și la urmă capul mamei arăta frumos. Ia uite, de aia o iubea maistru! Săraca, nici nu mai poate să plângă!

Aglae era deja țepănă, cu timpul lângă ea. Avea în cearcăne și mirosul, iar visul de noapte, albă, scobise adânc. Amuțise. Și dacă ar fi vorbit, vorbele nu-l mai ajungeau. Băiatul că don doctor, se mai poate face ceva? Vorbiți cu ea, s-ar putea să audă. Și băiatul: Mamă, măcar să te faci bine! Femeia mea a plecat, am rămas doar noi doi, mamă! Cu amintirile, și-a spus, dar numai în gând și când mergea la toaletă, cu seringile pe pervaz, dracu să le ia de asistente, sunt reale, lasă că mănâncă și dorm în rahat. Și se întorcea în salon, aștept să respire, da' respirația e puțină. După un timp: Nu respiră cum trebuie, domnu' doctor, mai mult gâfâie. O să-i facem o perfuzie cu glucoză, își mai revine. Of, nu suntem decât niște frunze, mamă, deschide ochii și dumneata, măcar o dată! Nu se întâmpla nimic. Lemn, își spune bărbatul, e lemn. Își rotește privirea prin salon. Toți sunt morți. Și acuma trebuie să aștept până dimineată, când vine asistenta. Și așteptarea a stat în oase, mai mult în picioare, că erau grele cât a moțait el pe scaun toată noaptea, toată viața. Degeaba s-a ridicat cu lumina în ochi, Don doctor, sunt gândaci pe mama, e coșmar, nu alta. Sau e o amintire? Vin din hârtie, mișună aicea care mai de care. Ca pe rampă, don doctor. Ce să mai mănânce din ea, că e numai piele și os. Medicul s-a dus la alt pacient, a făcut semn asistentei și după ceva timp mama cu fiul au fost scoși pe aceeași targă în

hol. Acolo se bălăbăneau printre capetele bolnavilor cu fașele strânse bine, dar cu gândul dus de pe capetele lor îmbălsămate. Ce naiba, se întreba tânărul, is la oală? Clorul îi izbea nările și nu a mai avut timp de moartea mamei. Ia, că ne bagă în *hidrapuplăr*, ai dreacu' doctori! A dat din mâini să apuce o revistă, poate expresu'. Îl ține deasupra pastei și îl trage, Nea Costică, zice, lasă acu' baloții, bagă ranga și scoate-mă! Dacă scapi numai cu mâna smulsă, e bine, a zis. Mâna era cu dinți, mamă!

Între timp, pe Ileana o urmărea și în Ploiești privirea portarului cu telefonul în mână și condica pe măsută. Ea prezentase bonul de deplasare la Institutul de Statistică, o clădire pe bulevardul de la Gara de Sud spre centru, în Ploiești. Enormă. Urcase odată și la etajul al II-lea să vadă policlinica de peste drum, dar nu s-a putut dezlipi de oamenii care bântuiau coridorul și birourile. Arătau ca mesele și scaunele, roși de timp, de viață, de ce priveau ei în sinea lor, pe loc, până li s-au retras mâinile în manșetele negre. Ce Dumnezeu, aici și covoarele sunt decolorate! Funcționarii se uitau la culoarea ruginită. În ea a văzut găuri și Ileana. Mai bine cu gândacii de hârtie, și-a spus, măcar nu mănâncă din stofă. La etajul unu era și registratura unde preda pe bază de semnătură formularul cu numărul mediu. Îl completase dimineța. Trebuia să iasă bine socoteala pe ultimul rând, asta interesa, nu și muncitorii concediați dacă tot nu era voie să declari asta. De altfel, la rampa de maculatură lucrătorii nici nu se puteau număra. Oricine ar fi încercat, se împrăștiau toți printre baloți, iar la uscătoarele cu foc nu rezistă vreun intrus mai mult de câteva minute printre mașini. Numărul mediu se dădea la comanda șefei de Personal, numai calculul trebuia să fie corect. Institutul de Statistică avea la fiecare birou, la fiecare etaj și la mansardă funcționari intrați pe jumătate în formulare, completate și verificate. Făceau și ei parte din cărți de mare importanță, legate după un an pentru arhiva din subsol. Când Statistica a devenit hotel, după '89, subsolul s-a dus la gunoi iar camerele mari în debateri publice. Mâncile și fețele funcționarilor s-au mai păstrat la registratură cu timpul lor sec numai bun pentru garderobă. De obicei, hainele luau aerul stăut și conferințele s-au anulat un timp ca să iasă odată vremea veche de aici. Mirosul greu, însă, era și mai puternic, venea din gurile noi, odată cu nevoia de comunicare a unei alte singurătăți, mai vorbite decât cea trecută. În plus, în camere se instalase și mirosul de petrol al Ploieștilor, care intra și prin geamuri. Îl simțeau, mai ales străinii de loc, încă din vagonul de tren, de la Brazi sau Valea Călugărească.

Se adăuga, într-o vreme, în vechiul Institut de Statistică și găinațul de pasăre, căzută de la un capăt al Bulevardului Castanilor pe băncile de lemn.

De obicei, Ileana trecea în deplasările la Ploiești pe lângă portarul Mucavalei. Atunci portarul nu telefona. Doar când vedea mișcare pe aleea dintre secțiile modernizate, Saifex și Duplex, Vrun operator, zicea, n-aduce și el ștergaru' de-acasă că repede să se șteargă pe pânză! Asta e, și atunci hop pe sită, până la cuțit. Telefonu' la director și la Miliție era obligator, aoleo, iar pe schimbu' meu! Zicea mereu femeii, ie ca în fotografia la minut, fato, dar ea că nu stă de moarte acu', crește copchii, dășteptule. Da' te și usucă, auzi, câteva picături de sânge pe cartonu' întins și gata, scoate toată banda, altfel c.t.c-u' refuză lotu' întreg. Te trezești că vine cu returu' în miez de noapte de la Dacia și nu mai pune omu' geană pe geană, ce știi tu!?

Pentru Ileana trecuse de mult lumina zilei pe tambur și printre țambre, trecuse și albul pânzei pe valțurile de presare. Adevărat, rămăsese un țipăt la înfășurător, dar la tăiere se rezolva și lumea uita accidentul. Decât în hidrapulper, mai bine, spunea și colegul de birou. La oală moartea se mișca în pasta de deșeuri odată cu rândurile din hârtia sortată. Doar câte o mână și hopa! Necazul venea întâi de la Biblie. O păzeau ca pe Sfintele Moaște, nu se putea fura decât un exemplar din lotul adus. Și ăla pentru domnu' inspector Giambașu de la Statistică. Moartea venea și de la scriitori. Unii se vărsau în oală mai ceva decât în librării și peste graniță. Așa că, cine reușea să scoată cărți și reviste cu rangi îndoite la capăt, chiar de sub nasul securiștilor cu mașini verzi, se făcea om. Avea trecere și la pavilion dacă nu îl trăgea expresu' și leomondu' înăuntru, Duaaamne ferește de ce ie mai rău! În asemenea momente se vedea și frica funcționarului în culoarea șobolanilor dintre bibliorafturi. Nu mai găseau resturi de mâncare că mereu se mătura arhiva și, asta e, trebuia să consume și ei celuloză.

Din birouri, ziua atârna posomorâtă la fereastră, dar ziua nu era cu funcționarii. Pentru o gură de libertate făceau rost de o deplasare, cel puțin până la Ploiești. Mulți te întrebau dacă lucrei la Mucava, vreo revistă, ceva? Știau mirosul și cei din Ploiești. Ocazii de ieșire din Mucava, nu și din mirosul pe care îl luai cu tine, se iveau, mai ales, la sfârșitul lunii. Atunci se raporta totul pe formularele tipizate. Existau stocuri întregi la magazie, printre piesele de schimb, ca să aibă și viața de apoi de lucru. La schimb erau și zilele cu nopțile. Dar Ileana ajungea la Mucava pe jumătate adormită de la noaptea din bloc, unde muzica

dată la maximum se ducea peste cărnurile crude în care mustea însăși femeia, goală. Complexul de blocuri din centru fusese construit pe vechiul lac. Acolo creștea stuf și acum. Creștea și în femei. Poate că din cauza asta locatarii își simțeau gândurile tot într-o umezeală, mai ales iarna, în decembrie și ianuarie. Căldura venea pe țeava de la calorifer când trecea mare parte din iarnă. Însă la birou pe la 14:00 nimic nu se mișca, doar sânii deasupra câtorva bibliorafturi, îngroșate cu adrese și răspunsuri. În registre zăceau orele și chiar degetele, îndosariate pe la 15:30. Nu se putea ieși din ele până la sfârșit, asta era chiar programul de lucru, să stai acolo, fără timp înăuntru. Ileana se uita uneori la fețele celorlalți, parcă așteptau să se trezească și nu se mai trezeau. De altfel, umbla o boare, tot amorțită, și dinspre lanurile cu porumb și fasole chiar dacă luai puțin aer pe aleea spre decantare sau spre secții. Numai în ferma de păsări de la marginea câmpului totdeauna se simțea mișcarea. Mirosul de pene clocotite curgea pe șanțurile de apă până la drumul de la barieră, spre podul Teleajen. Acolo găseai găini gata împaiate, cu gâtul întors ca al pirandelor, prinse în fuste largi, unde și încăpeau câte două-trei bucăți. Fără sânge scurs, Dumnezeule, că așa le taie acum! Față de tacâmurile de la magazinul alimentar, merita să le opărești din nou.

Când mucavaua s-a mutat și în somnul comun de la blocuri, și pe câmp, nu a fost ceva neașteptat. Totuși, pe drumurile din Scăeni, geamul dădea în geam. Kilograme de sticlă pe zi, asta ieșea din mâinile operatorilor de la Întreprinderea de Geamuri. Numai Paraschiva, șefa de echipă de la tăiere, se acoperea cu baticul, să nu vadă cum iubitul ei din pădurea Mâneciu o tot părăsește. Ea îl sprijină, cum ai ține bucata de geam ca pe o statuie, în gând. Totuși, se măritase, asta vedea și în oglinda mică din baie, și la Geamuri, în pauză, Tot o fereastră! Vedea netezimea care e viața asta de zi cu zi. Când mergea, cu brațele depărtate de corp, i se părea că ține în mâini un abur, o emoție. Era întâlnirea din pădure. Dar se răcea. Ca geamul, își spune adesea. Despărțirea de demult, din ochiul lacului de sub stejari, o urmărea. Tot e ceva că are un moment al ei, na! Acasă, ca un făcut, se înmulțeau miniaturile în lemn ale lui Paraschiv. El își ridică ochii din lucru abia spre seară când vocea nevestei era deja în apartamentul de 3 camere un arc întins. Asta o să se înece în somn, își spunea. Ca mucavaua peste geamuri. Că tot vine cu reviste de pe rampă, cine i le-o fi dând mereu? Sunt străine, Paraschive! Și ce? Și scrie de Ceaușescu. De asta aduci mirosul până la etaj și gândacii de hârtie și nu mai scăpăm de ei? Toată lumea are